

VILNIAUS ARKIVYSKUPIJOS CARITAS MOTINOS IR VAIKO NAMŲ PASLAUGŲ GAVĖJŲ GYVENTOJŲ ĮGALINIMO KONCEPCIJA

1. Bendroji dalis

Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* Motinos ir vaiko namų (toliau - MVN) paslaugų gavėjų (toliau- gyventojų) įgalinimo koncepcija – tai priemonių visuma, skatinanti gyventojų savarankiškumą priimant asmeninio gyvenimo sprendimus bei įsitraukimą į jų aplinkai svarbių klausimų sprendimą.

Motinos ir vaiko namams svarbus gyventojų savarankiškumas ir grįžimas į visavertį gyvenimą, kai pats žmogus geba priimti sprendimus, rasti jam reikalingą pagalbą, kurti socialinį tinklą, įprasminti savo gyvenimą ir siekti užsibrėžtų tikslų. Todėl MVN kuriama tokia aplinka, kurioje žmogus jaučiasi priimamas ir vertinamas, turi galimybę išsakyti savo nuomonę, dalyvauti savo pagalbos procese kaip lygiavertis partneris su darbuotoju ar savanoriu.

Įgalinimas - tai procesas, kuriuo metu MVN darbuotojai ir/ar savanoriai, bendradarbiaudami su gyventoja, siekia gyventojos atsakomybės už savo gyvenimą prisiėmimo bei gyventojos aktyvaus dalyvavimo savo pagalbos procese.

Motinos ir vaiko namų darbuotojai ir savanoriai, įgyvendindami įgalinimo koncepciją, remiasi šiais principais:

- Išklausti ir priimti gyventoją tokią, kokia ji yra;
- Nedaryti už gyventoją to, ką gyventoja gali padaryti pati;
- Sprendžiant iškilusius sunkumus/problemas elgtis su gyventoja kaip lygus su lygiu, neiškeliant savo viršenybės;
- Ieškoti galimybių, o ne kliūčių problemai spręsti;
- Suteikti išsamią ir aiškiai suprantamą informaciją, kuri padėtų gyventojai apsispręsti dėl teikiamų paslaugų MVN arba kitose organizacijose.

Motinos ir vaiko namų įgalinimo priemonės/būdai:

- Individualus pagalbos planas;
- Gyventojų susirinkimai;
- Asmeninės atsakomybės už Motinos ir vaiko namus prisiėmimas budėjimo metu;
- Supažindinimas su ištekliais (galimybėmis), kuriuos gyventoja gali pasiekti;
- Socialinės pagalbos tinklo ir ryšių kūrimas;
- Gyventojos teisių atstovavimas, kai gyventoja pati negali to padaryti.

2. Įgalinimo lygmenys

Įgalinimo procesas VA *Caritas* Motinos ir vaiko namuose vykdomas trimis lygmenimis: individualiuoju, grupiniu ir bendruomeniniu.

Individualaus lygmens įgalinimo tikslas – išugdytas arba atkurtas asmens savarankiškumas tokiose gyvenimo srityse kaip: finansinis savęs išlaikymas, santykių kūrimas ir išlaikymas, problemų sprendimas.

Individualus pagalbos planas yra pagrindinė šio įgalinimo lygmens priemonė. MVN gyventoja kartu su socialiniu darbuotoju ir psichologu išsikelia jai svarbius tikslus, kuriuos nori pasiekti per tą laiką, kol gyvens MVN. Kartu su MVN komanda sudaromas žingsnių planas, aptariamoms priemonėms ir būdai tikslams pasiekti. Šiame procese socialinis darbuotojas tampa palydėtoju, kuris stebėdamas pokyčius, padeda įsivertinti kaip vyksta procesas ir reikalui esant, padeda keisti pradėtą įgyvendinti pagalbos planą.

Grupinio lygmens įgalinimo tikslas – išugdytas asmens gebėjimas spręsti iškylančius sunkumus kooperuojantis su kitais asmenimis.

Gyventojų susirinkimai yra pagrindinė grupinio įgalinimo priemonė. Kassavaitinių bendruomenės susirinkimų metu gyventojos iškelia kambaryje ar bendrai Motinos ir vaiko namuose kylančias problemas, MVN komandos pagalba sprendžia iškilusius sunkumus kambaryje arba Motinos ir vaiko namuose. Taip pat susirinkimuose gyventojos teikia pasiūlymus apie norimus pokyčius Motinos ir vaiko namuose (fizinę aplinką, paslaugas, taisykles). Iškelti pasiūlymai aptariami bendruomenės susirinkime, vėliau darbuotojų susirinkime. Jei įsivertinus pasiūlymus, nusprendžiama juos įgyvendinti – įgyvendinimui pasitelkiami darbuotojai, gyventojai, savanoriai. Bendruomenės susirinkimuose periodiškai pateikiama informacija apie MVN situaciją, pokyčius Motinos ir vaiko namuose. Čia gyventojos turi teisę išsakyti savo nuomonę, pasiūlymus, galimus sprendimus.

Bendruomeninio įgalinimo tikslas – Motinos ir vaiko namų gyventojų dalyvavimas bendruomenės, kuriai priklauso, gyvenime.

MVN gyventojos priklauso tiek vidinei – Motinos ir vaiko namų bendruomenei, tiek didesnei – parapijos bendruomenei.

Gyvendamos MVN, gyventojos turi įsipareigojimų Motinos ir vaiko namų bendruomenei – atlieka MVN bendrųjų patalpų savitvarkos darbus, paeiliui savaitei laiko prisiima budėtojos Motinos ir vaiko namuose pareigas – būna atsakingos už visų gyventojų tvarkos ir taisyklių laikymąsi, reikiamos pagalbos iškvietimą, komunikaciją su budinčiu darbuotoju, iškviečiamais pareigūnais ir kitais interesantais.

Motinos ir vaiko namai priklauso Vilniaus arkikatedros bazilikos parapijos bendruomenei, todėl gyventojos, kartu su darbuotojais ir savanoriais, kviečiamos dalyvauti Šv. Mišiose per didžiąsias ar MVN minimas šventes, parapijiečiai kviečiami savanoriauti į MVN.

3. VA *Caritas* Motinos ir vaiko namai kaip įgalinanti organizacija

VA *Caritas* Motinos ir vaiko namai yra besimokanti ir nuolat besikeičianti organizacija, kuri siekia kokybiško paslaugų teikimo MVN gyventojams. Motinos ir vaiko namams yra

svarbu, kad jų teikiama pagalba atitiktų individualius gyventojos poreikius, todėl darbuotojai pasitelkia kūrybiškumą ir lankstumą planuodami, teikdami ir vertindami teikiamas paslaugas. Motinos ir vaiko namai supranta, kad be įgalintų darbuotojų negalės būti įgalinami ir MVN gyventojai, todėl darbuotojai yra įtraukiami į MVN veiklos planavimą per metinius planavimo bei savaitinius einamųjų klausimų susirinkimus. Darbuotojai taip pat dalyvauja MVN vizijos bei misijos kūrime bei vykdyme.

MVN gyventojos yra įtraukiamos į paslaugų planavimą, teikimą ir vertinimą. Taip pat kiekviena gyventoja dalyvauja sprendimų priėmimo sudarant arba keičiant jos pagalbos planą. MVN gyventojos yra skatinamos reikšti savo nuomonę susirinkimų metu arba kalbant su darbuotojais.

Motinos ir vaiko namai teikia paslaugas asmenims netaikydami jokių diskriminacinių nuostatų lyties, rasės, išsilavinimo, kalbos, tautybės, religijos ar kitais pagrindais.

Įgalinta Motinos ir vaiko namų gyventoja:

- Geba suformuluoti jai kylančias problemas
- Nebijo kreiptis pagalbos į kitus
- Geba tinkamai patenkinti savo vaiko/ų poreikius
- Siekia pokyčių asmeniniame gyvenime – mokosi ar įsidarbina
- Reiškia savo nuomonę gyventojų susirinkimuose
- Dalyvauja sprendimų priėmimo ir įgyvendinime
- Rado ar aktyviai ieško savarankiškam gyvenimui tinkamo būsto

Motinos ir vaiko namų įgalinimo koncepcija remiasi šiais dokumentais:

- Motinos ir vaiko namų paslaugų aprašu;
- Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* Motinos ir vaiko namų gyventojų įtraukimo į paslaugų planavimą, teikimą ir vertinimą politikos aprašu;
- Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* Motinos ir vaiko namų gyventojų teisių chartija;
- Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* Motinos ir vaiko namų skundų priėmimo/nagrinėjimo tvarka